

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN



Maart 1989

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Onderhoud van
groenvoorzieningen en
renovatie kasteeltuin
Amerongen uitgevoerd
door



Tuin- en plantsoenaanleg

Van Ginkel

Castor 64, Postbus 11, 3900 AA Veenendaal, tel. 08385-19039

HERBERG
DEN ROODEN LEEUW

IN DEN KROMME HOECK



DRÖSTESTRAAT 35
3958 BK AMERONGEN
TELEFOON 03434-54055

KEUKEN OPEN:
VOOR UW LUNCH
DAGELIJKS VAN 12.00 tot 14.00 UUR
EN VOOR UW DINER
DAGELIJKS VAN 18.00 tot 21.30 UUR
ZATERDAG EN ZONDAG GEEN LUNCH
WOENSDAG GESLOTEN

B U L L E T I N

UITGAVE

STICHTING VRIENDENKRING KASTEEL AMERONGEN

Kasteel Amerongen, Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel.: 03434 - 54212

Open in 1989: 26 maart - 1 november
dinsdag t/m vrijdag 10 - 17 uur
zaterdag, zon- en feestdagen
13 - 17 uur.

Redactie adres: Kasteel Amerongen

Eindredactie: Drs. Bonica Zijlstra
mw. H.F. Rotgans-van Blerkom

NO. 13

MAART 1989.

INHOUD:

| | | |
|---------------------------------------|------|----|
| Doelstelling en Donateurs | blz. | 2 |
| Wie stonden er op die foto ? | | 3 |
| Het financiële reilen en zeilen | | 4 |
| De vogels van Kasteeltuin en -Park | | 7 |
| Jaarverslag Engelen | | 13 |
| Tentoonstellings nieuws | | 14 |
| Beren te logeren | | 15 |
| Patchwork Quilts en Oude Lappendekens | | 16 |
| Van de Muziekcommissie | | 18 |
| Barok Opera | | 19 |
| Van het bestuur | | 21 |
| De onderste steen boven | | 22 |
| Uit het Logboek van het Winkeltje | | 23 |



DOELSTELLING.

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam te zijn bij de exploitatie en restauratie van Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige inventaris door het verzamelen van fondsen uit donaties, schenkingen, de opbrengsten van acties, concerten en andere evenementen en door het coördineren en motiveren van vrijwillige helpers.

De Stichting is door de fiscus gerangschikt als instelling in de zin van art. 24 I der Successiewet 1956.

Kasteel Amerongen is één van de weinige opengestelde kastelen in Nederland, waarvan de inventaris, na het vertrek van de laatste particuliere eigenaren, volledig in tact is gebleven. Vrijwel nergens anders treft men een ambiance aan, welke zo de aristocratische sfeer van vroegere tijden weerspiegelt als op Kasteel Amerongen.

De oudste meubels dateren van vóór de brand van 1673 en zijn later door de verschillende bewoners aangevuld tot de collectie die nu aanwezig is, waarin begrepen de fraaie historische toetsinstrumenten.

Deze collectie is nooit versnipperd omdat zij lange tijd volgens het Engelse erfrecht (naar de nationaliteit van de meeste bewoners) op de oudste zoon vererfde.

Die eeuwenlange aanwezigheid van de meubels in hetzelfde huis en vaak op dezelfde plaats is een unicum in Nederland en maakt het voor de Stichting-Eigenaresse de moeite waard om die lijn voort te zetten en het vele achterstallige onderhoud door restauratie op te heffen.

Alleen van de subsidies en entreegelden is het niet mogelijk de exploitatie en restauratie te bekostigen.

Het is daarom verheugend dat zich telkens donateurs aanmelden en dat er ook schenkingen worden gedaan.

Indien U het nog niet bent: meldt U als donateur!

DONATEURS genieten, op vertoon van hun donateurskaart, gedurende de openingstijden, vrije toegang tot het Kasteel en de tuinen, terwijl zij reductie ontvangen op alle evenementen zoals concerten, lezingen en bij bijzondere gelegenheden.

Voor minimaal f25.- per jaar bent U donateur.

Voor minimaal f250.- kunt U donateur-voor-het-leven worden.
De donateurskaart is persoonlijk.

Bij de administratie op Kasteel Amerongen kunt U informatie inwinnen: Mw. A. Eyffius-Muller, tel. 03434-54212, op werkdagen tussen 10.00 en 15.00 uur.

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
 Postbank nr. 6163.

Tot de bijgebouwen van Kasteel Amerongen behoren o.a. de Paardestal, het Koetshuis en de Oranjerie. Hierin zijn gevestigd:

Theeschenkerij "de Paardestal"
 tel. 03434-54735 of 53701.

Ouwehand's Party Verzorging "'t Koetshuis"
 tel. 03434-53736, b.g.g. 08376-19110.

* Het Winkeltje van Kasteel Amerongen is ondergebracht in de Oranjerie.

DE RESTAURATIE.

In het Bulletin van december 1988 werd een foto gepubliceerd van het moment van ondertekenen van het contract. Hierbij ontbraken echter de namen van de mensen die daarbij aanwezig waren. Op verzoek worden zij nu aan U voorgesteld, van links naar rechts, zittend aan tafel:
 Notaris Plet, Amerongen, secretaris in het bestuur van de Stichting Kasteel Amerongen.
 Dr. W.V.G.C.J.H. von Ilsemann, Hamburg, bestuurslid van de Stichting Kasteel Amerongen en van de Stichting Restauratie Fonds.
 Dr. A.W. Vliegenthart, Apeldoorn, voorzitter bestuur Stichting Kasteel Amerongen.
 W.A. van Ommeren, Elst, bestuurslid van de Stichting Kasteel Amerongen en voorzitter van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.
 Jhr. Mr. F.J. Loudon, Driebergen, bestuurslid Stichting Kasteel Amerongen.
 Staand links, Ir. T. van Hoogevest, Amersfoort, de architect die de restauratie begeleidt.
 Staand rechts, C. van den Braber, Amersfoort, voorzitter

van de Bouwcommissie Kasteel Amerongen en van de Stichting Restauratie Fonds.

HET FINANCIËLE REILEN EN ZEILEN
OP EN ROND KASTEEL AMERONGEN.

Door de redactie van het Bulletin aan de vrienden van Kasteel Amerongen werd mij gevraagd een stukje te willen verzorgen over de financiële zijde van de restauratie die het laatste kwartaal van 1988 van start is gegaan.

Het is wellicht verhelderend eerst het financiële reilen en zeilen van de SKA in de achter ons liggende jaren toe te lichten en daarna over te gaan naar de met de restauratie verband houdende zaken.

Nadat het Kasteel, met behulp van giften en leningen van de overheid en particulieren, van de familie-eigenaren werd overgenomen, is het een aantal jaren geëxploiteerd door de Stichting Utrechtse Kastelen. Sinds 6 maart 1982 is de Stichting Kasteel Amerongen eigenaar-beheerder van het gebouwen complex en de daarin aanwezige museumcollectie.

Van haar financiën is de Stichting aan de inkomstenzijde, afhankelijk van subsidies, entreegelden, donaties, verkopen van artikelen, pachten en huren. Voor specifieke uitgaven wordt sporadisch gebruik gemaakt van leningen.

Tot voor enige jaren werd de hoofdmoot van de subsidie toegekend door het ministerie van WVC en een kleiner bedrag door de gemeente Amerongen. Door de regionalisatie van een aantal overheidstaken wordt de voormalige rijkssubsidie nu door de provincie Utrecht toegekend.

De entreegelden vormen de tweede substantiele inkomstenpost, die de exploitatie tot nu toe heeft mogelijk gemaakt. De inspanningen van de verschillende vrijwilligersgroepen zijn "inkomsten" van onschatbare waarde. Zij vormen naar aantal en inzet een groep die de vergelijking met collega's in den lande ruimschoots kunnen doorstaan.

Aan de uitgavenzijde vormen de personeelskosten meer dan de

helft van de begroting. Een deel daarvan, betrekking hebbend op de verkoop van toegangsbiljetten en de controle aan de poort, worden in samenwerking met de VVV-Amerongen gedragen.

Verder zijn voor het onderhoud gebouwen en tuinen belangrijke uitgaven nodig.

In de loop van de jaren werden grote bedragen gesubsidieerd voor het herstel van achterstallig onderhoud en het restaureren van bouwwerken in de tuinen. De zogenaamde eigenaandelen, die hiervoor nodig waren konden oplopen tot 12% van het totaal benodigde bedrag. Door SKA werd dit ten laste van de exploitatie gefinancierd. Verzekeringen tegen brand en diefstal vormen elk jaar een belangrijke post op de begroting.

Die jaarlijkse begroting belooft een totaal bedrag van ca. f 250.000. Hiervan komt ongeveer f 100.000 binnen van subsidiegevers, samen met de entreegelden ad f 120.000 en pachten en huren f 20.000, sluit de exploitatie elk jaar min of meer.

De personeelskosten komen op ca. f 145.000, onderhoud all-in vraagt jaarlijks 55-60.000 gulden en de verzekeringen vergen meer dan f 25.000. De uitgaven voor onder andere energie, huishouding, reclame en dergelijke zorgen er voor dat er een balans is tussen inkomsten en uitgaven.

Het is elk jaar weer een wankel evenwicht dat door de minste onverwachte uitgave verstoord zal worden. De vermogenspositie van de Stichting is niet van dien aard dat daarin een grote buffer voor tegenvallers is opgebouwd.

Voor het restauratie project wordt het grootste deel van de uitgaven gedekt door overheids subsidies, die kunnen oplopen tot maximaal 95% van de begrootte kosten. Bij een project, zoals in Amerongen, dat volgens de huidige schattingen over een langere periode, een bedrag van ongeveer f 20 miljoen zal vergen, belooft het eigen aandeel dan tenminste f 1.000.000,--. Dit bedrag zal door de Stichting Kasteel Amerongen gefinancierd moeten worden.

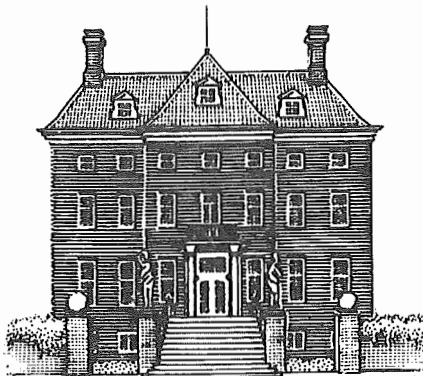
Om dit bedrag bijeen te brengen is door het bestuur een sponsorcommissie in het leven geroepen. Met een aantal grotere bedrijven en instanties is inmiddels contact opgenomen. In de komende periode zal dat voortgezet worden.

De bedoeling is dat per sponsor grote bedragen worden verworven. Het is onvermijdelijk dat, door de stichting, hier voor "tegenprestaties" geleverd zullen moeten worden. Die zullen kunnen bestaan uit, het een of meerdere malen per jaar ter beschikking stellen van het gebouw aan de sponsor. Een andere mogelijkheid zou kunnen zijn de naamsvermelding van de sponsor en dergelijke. Alles in overeenstemming met de stijl en de ambiance van het huis.

Omdat de administratieve en financiële afwikkeling van de restauratie los staat van de exploitatie van het kasteel als museum, is hiervoor een aparte stichting in het leven geroepen. Deze stichting beschikt over een eigen bestuur, een bankrekening (rekening nr. 30 21 35 200) en handelt voor de Stichting Kasteel Amerongen, onder haar verantwoordelijkheid, alle zaken met betrekking tot de restauratie af.

De restauratie zal plaats vinden in fasen of tranches. Op grond van een bestuursbesluit zal er niet aan een volgende fase worden begonnen dan nadat het gehele benodigde eigen aandeel beschikbaar is. Ook met de architect zijn strikte afspraken gemaakt over de beschikbaar stelling van gelden en de noodzaak tot het werken met een niet "overschrijdbare" begroting.

J. Bruins Slot,
Penningmeester SKA.



DE VOGELS VAN KASTEELTUIN EN -PARK.

Voorjaar in de kasteeltuin: dat betekent hernieuwde fleur in de borders, narcissen tussen de bomen en struiken, bloeiende magnolia's, fris blad aan de heesters, uitbundigheid alom. Die uitbundigheid komt voor een groot deel ook voor rekening van de vogels in het park en daar gaat dit artikeltje over.

Ruim 30 soorten komen er voor en dat is meer dan menigeen vermoedt. Er moet natuurlijk wel onderscheid gemaakt worden tussen broedvogels en vogels die zich min of meer regelmatig laten zien of er alleen 's winters in grotere aantallen zijn. Met de genoemde 30 soorten worden hier de broedvogels bedoeld. Van de soorten die alleen maar af en toe verschijnen moeten bijvoorbeeld reigers genoemd worden, die soms in de gracht voedsel komen zoeken, en haviken of sperwers die er op prooi jagen. 's Winters zijn er troepen mezen, vooral kool- en pimpelmezen, ook wel staartmezen en niet te vergeten de groepjes goudvinken; in de gracht zijn er 's winters veel meer waterhoentjes en meerkoeten dan in de zomer. In de trektijd komen er vooral vinkensoorten en lijsters, maar ook minder bekende soorten, tot ijsvogels toe. In dit artikel zal verder alleen sprake zijn van de broedvogels.

Het al of niet voorkomen van broedende soorten in een bepaald gebied is voornamelijk afhankelijk van de gesteldheid van het terrein. Is er voldoende gelegenheid om te nestelen en tegelijkertijd genoeg voedsel voorhanden, dan zullen er veel vogels kunnen leven, dat is duidelijk. Is het terrein daarbij ook nog heel gevarieerd, dan kunnen er veel verschillende soorten broeden. Immers, elke vogelsoort stelt zijn eigen specifieke eisen aan de broedomgeving. Holenbroeders (kauwtjes, spreeuwen, kool- en pimpelmezen, holenduif, boomkruiper en boomklever) zijn gebaat bij holle bomen of in elk geval oude bomen met veel gaten en spleten erin; vaak zijn dat dode of zieke bomen. Wat lagere bomen met een dichte bladerkroon zijn geschikt voor bijv. houtduiven, grote lijsters en zanglijsters en vinken. Dicht struikgewas biedt nestelgelegenheid aan veel kleine zangvogels, merels, winterkoninkjes, heggemussen. Een goed ontwikkeld plantendek is een vereiste voor kleine zangertjes fitis, tjiptjaf, e.d. Ook warrige hoekjes met brandnetel en braam zijn heel geschikte nestelplaatsen voor veel vogels,

terwijl klimop begroeiing tegen muren vaak ideaal is. Wat het voedselaanbod betreft: kauwtjes en spreeuwen zoeken graag hun voedsel in weilanden, merels en lijsters hebben graag gazons, roodborstjes en heggemussen scharrelen veel tussen los blad, terwijl de meeste andere vogels in allerlei dichtbebladerde bomen en struiken genoeg insecten e.d. vinden om zichzelf en hun jongen in leven te houden. Tenslotte verschaft niet te diep water voedsel aan verscheidene watervogels.

Wie al bovengenoemde voorwaarden in overweging neemt en ze toepast op het kasteelpark zal tot de conclusie komen dat het getal van ruim 30 soorten niet zo verwonderlijk is. Er zijn n.l. heel wat hoge en oude en zieke bomen, maar ook veel lagere soorten, er is veel struikgewas, er zijn plekken met ruigte en dichte bodembegroeiing, er is weiland in overvloed in de buurt, er zijn gazons en er is ondiep water. Kortom: de directe omgeving van het kasteel moet wel ideaal zijn als vogelgebied. Welnu, dat is zij ook. Niet alleen is er een grote verscheidenheid aan soorten, ook de aantallen van veel van die soorten zijn niet gering voor een dergelijk betrekkelijk klein gebied. In 1986 waren er bijvoorbeeld 11 merelpaartjes, 4 vinkenparen, 4 of meer spreeuwen, 6 koolmezenparen en 3 pimpelmezen. Vier zwartkoptuinfluiters en 2 tuinfluiters en niet minder dan zeven paartjes winterkoningen.

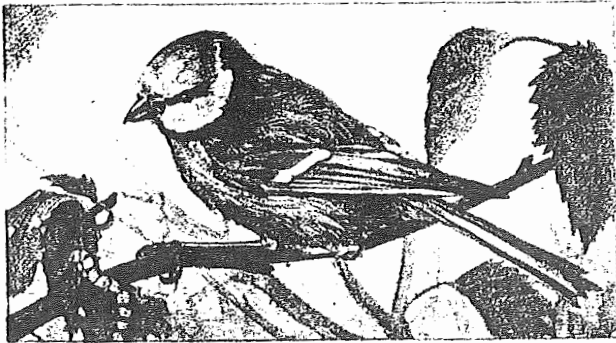
Dit alles, en nog meer, is bekend, doordat in het voorjaar van 1986 door middel van het regelmatig tellen van zingende mannetjesvogels vastgesteld is welke soorten in welke aantallen voorkwamen. Ieder vogelpaar kiest, soms al heel vroeg in het voorjaar, een geschikt broedterrein (een territorium) uit en het mannetje maakt dat luidkeels kenbaar aan mogelijke concurrenten door een deel van de dag te zitten zingen, bijna altijd op dezelfde plaats in zijn territorium. 's Morgens vroeg, onmiddellijk na zonsopgang, en soms nog daarvoor, gebeurt dat door vrijwel alle vogels tegelijk en dat is een indrukwekkende gebeurtenis: het davert dan werkelijk van de vogelstemmen, een honderdvoudig koor. Wie kan onderscheiden welke vogel er zingt (en sommige mensen kunnen dat feilloos !) en dat bijv. 10 maal achtereenvolgend, op verschillende tijdstippen, aantekent op een kaart van het te onderzoeken gebied heeft na enige tijd een nauwkeurig overzicht van de vogelbevolking.



Zanglijster



Tjiftjaf

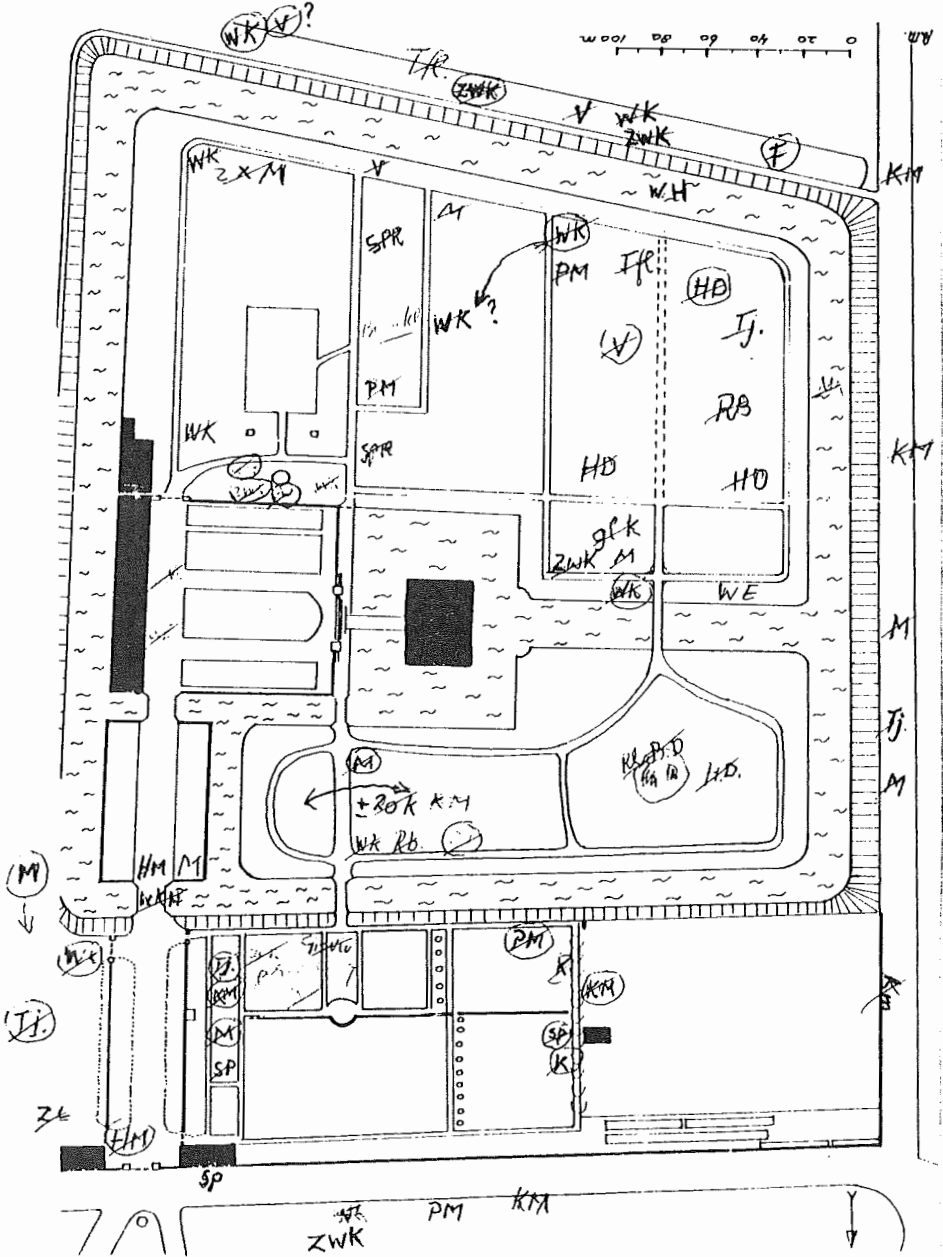


Pimpelmees ♂

9 mei

1986

21 mei = 0 of alleen letter



BROEDVOGELS KASTEELPARK (1986)

| nr. | code | soort | aantal broedparen | |
|-----|------|----------------------|-------------------|-------------------|
| | | | 1978 | 1986 |
| 1 | WE | wilde eend | 3 | 2 |
| 2 | WH | waterhoen | 1 | 1 |
| 3 | Ko | meerkoet | 2 | 1 |
| 4 | Hol | holenduif | 1 | 1 |
| 5 | HD | houtduif | 12 | 4 |
| 6 | TT | turkse tortel | 4 | 0 |
| 7 | GBS | grote bonte specht | 1 ? | 1 ? |
| 8 | ZKr | zwarte kraai | 1 | 1 ? |
| 9 | Ka | kauw | 5 | ca.30 |
| 10 | KoM | koolmees | 3 | 6 |
| 11 | PM | pimpelmees | 5 | 3 |
| 12 | BKl | boomklever | 1 | 1 |
| 13 | Bkr | boomkruiper | 2 | 1 |
| 14 | Wko | winterkoning | 12 | 7 |
| 15 | Rb | roodborst | 8 | 2 |
| 16 | Me | merel | 20 | 11 |
| 17 | ZL | zanglijster | 6 | 1 |
| 18 | GL | grote lijster | 1 | 0 |
| 19 | RZ | rietzanger | 1 | 0 |
| 20 | Spo | spotvogel | 4 | 0 |
| 21 | Zko | zwartkop | 10 | 4 |
| 22 | Tu | tuinfluiter | 2 | 2 |
| 23 | Bra | braamsluiper | 2 | 0 |
| 24 | Fi | fitis | 2 | 1 |
| 25 | Tj | tjiftjaf | 6 | 4 |
| 26 | GVl | grauwe vliegenvanger | 2 | 1 |
| 27 | Heg | heggemus | 2 | 0 |
| 28 | Spr | spreeuw | 10 | 4 of iets meer |
| 29 | HM | huismus | 5 | 2 |
| 30 | Grl | groenling | 2 | 1 |
| 31 | Vi | vink | 3 | 4 |
| 32 | Gl | glanskop | 0 | 1(?) |
| 33 | Wkw | witte kwikstaart | 0 | 1 |

Opmerking: De duidelijke achteruitgang, zowel in soorten als in aantal, in 1986, vergeleken met 1978, is

waarschijnlijk te wijten aan het opruimen van wilde opslag en onderbegroeiing en het drastisch schoonhouden van begroeiing der wallekanten in de jaren voorafgaande aan 1986.

A. Mabelis

D. Pezarro

Dezelfde twee personen die in 1986 telden hebben dat in 1978 ook gedaan en door vergelijking van de resultaten zijn zij tot de conclusie gekomen, dat de vogelstand in het kasteelpark er helaas niet op vooruitgegaan is in de tussentijdse jaren. Dat is overigens heel begrijpelijk als men weet dat er jarenlang hard gewerkt is aan het inhalen van achterstallig onderhoud van de tuin. Bomen zijn gerooid, struiken en wilde opslag verwijderd, de kaden buiten de grachten zijn geschoond en er zijn keurige borders en perken ontstaan. Het geheel is duidelijk opgeknapt, althans in de ogen van de bezoekers en de beheerders. Maar de vogels zijn klaarblijkelijk een andere mening toegedaan. Opruimen van onkruid betekent het verdwijnen van nestelgelegenheid en voedsel (in de vorm van insecten en zaden). In cijfers uitgedrukt: in 8 jaar tijd is er een achteruitgang van in totaal ruim 50 broedparen geweest. Alleen kauwtjes en koolmezen zijn in aantal toegenomen. (Ook dat is verklaarbaar: het aantal zieke, dus bewoonbare bomen is sterk toegenomen. Beide soorten zijn holenbroeders. Vooral één op vele plaatsen geperforeerde beuk, die overigens bewust is gespaard, herbergt tientallen paren kauwtjes.)

Conclusie: het kasteelpark is rijk aan broedvogels, nog steeds, maar was vroeger rijker. Het park is veel beter onderhouden, ook dat is duidelijk. En zoals overal in de wereld: het één gaat ten koste van het andere!

Zullen bijvoorbeeld de meerkoeten, waterhoentjes en eenden bestand blijken te zijn tegen de overlast van de hoogst noodzakelijke restauratiewerkzaamheden aan het kasteel? We wachten het af.....

D. Pezarro

JAARVERSLAG OVER 1988 VAN DE ENGELEN.

1989 wordt het 10^e "Engelenjaar" !
 In de zomer van 1979 kregen wij het eerste onderricht in het conserveren van de oude textilia, aanwezig op Kasteel Amerongen. Ik denk dat geen onzer toen heeft beseft, waaraan wij begonnen maar "Engelen" hebben nu eenmaal veel geduld - en de resultaten van ons werk zijn overal in het huis, met name in de kleine bibliotheek, in de eetzaal voor de ramen en nu ook in het Groot Salet te zien.



In het Groot Salet kon het eerste rose gordijn weer worden opgehangen en het is een fraai gezicht niet alleen, maar schenkt ook voldoening: zó mooi van kleur, zo'n prachtige kwaliteit stof en tot onze grote verwondering, in nog zo'n goede staat! Alleen daar, waar het licht vrij spel had, was de zijde verdwenen of aangetast. Maar tussen de plooiën en helemaal bovenin kwam de zijde met het schitterend ingeweven patroon in al zijn pracht en praal te voorschijn. Een restauratieplan werd opgesteld en stukje bij beetje door "Engelenhanden" uitgevoerd. Het resultaat is er dan ook naar! Hopelijk hangt de nieuwe draperie vóór de opening van het nieuwe seizoen, voorzien van een nieuwe voering, ook weer op zijn plaats.

Het tweede gordijn van het meest rechtse raam, wordt nu onder handen genomen. Van de toestand waarin het zich nu bevindt, wordt een uitgebreide dia-serie gemaakt. Dat is nodig om de toestand na de restauratie altijd weer te kunnen vergelijken met die daarvoor.

De kussens van de "lig-zit"stoel zijn ontdaan van hun omhulsel, daar dit erg kapot was. De zijde is plat gelegd en in z'n totaliteit geplakt op een steunweefsel (gedoubleerd). Daarna wordt, waar nodig, met een spansteeck de losse draden vastgezet. Vanwege de hoge vochtigheidsgraad in huis, kunnen de geplakte vezels gemakkelijk loslaten, dus voor de zekerheid worden deze plaatselijk vast genaaid. Hierna zal de stoel in z'n oude glorie met de oorspronkelijke bekleding het aanzien van het interieur van Kasteel Amerongen helpen verfraaien.

Het werk aan de overgordijnen uit de Grote Bibliotheek vor-

dert langzaam maar gestaag. De grote bloempatronen in het fluweel-brokaat zijn rondom vastgezet op een steunweefsel en hierop worden ook alle losliggende inslag-draden van de stof vastgezet d.m.v. een spantechniek, een speciale naai-techniek, die hiervoor geschikt is. Daarna komt achter het hele gordijn een nieuwe voering, daar de oude totaal versleten is. De zon-werende gordijnen konden de gehele zomer weer dienst doen en liggen in de winter keurig te drogen (zó vochtig is het in het Kasteel) op een zolder van één van de Engelen.

Een grote verbetering in onze outillage is de aanschaf van losse planken op een tweede stel schragen, zodat we nu beschikken over twee lange, brede werktafels. De verlichting kon met een paar TLbuizen worden uitgebreid. Van het bedrag aan geld, dat de Muziek-commissie van Kasteel Amerongen ons schonk, hebben wij twee loupes aangeschaft en tevens wat gereedschap, en laden voor de open stellingkasten in de "Engelenbak".

Wegens ziekte en verandering van werkkring verlieten mevrouw van Ewijk en mevrouw Voogt onze kring. Voor hun energie en enthousiasme, gestoken in de on-vervangbare textiel, zeer veel dank !

| | |
|------------------------|--------------------------|
| S. Stratenus-Duba | C. van Lenthe-Kocks |
| S. Boreel-Bouwman | N. Meijer |
| J. van Dongen-Tuinzing | E. Pezarro-van der Horst |
| E. van Ede | H. Plomp |
| E. Esveld-van Manen | A. van Rijsbergen |
| L. Fischer-Molijn | C. Kolff-Reijnvaan |
| J. Koppen-de Neve | |

TENTOONSTELLINGSNIEUWS.

Voor het seizoen 1989 is besloten om vier verschillende tentoonstellingen te organiseren, i.p.v. één langlopende zoals voorgaande jaren. De eerste in deze serie heeft als titel: "Beren te logeren". In het Bulletin van dec. 1988 stond al enige informatie hierover. De tentoonstelling is te bezoeken vanaf zondagmiddag 26 maart a.s. (1ste Paasdag) tot en met 30 april a.s. De openingsuren zijn op werkdagen (behalve maandag) van 10 tot 17 uur, beide Paasdagen en zaterdag en zondag van 13 tot 17 uur.

BEREN TE LOGEREN

Tentoonstelling op Kasteel Amerongen,

26 maart tot en met 30 april 1989.



Kasteel Amerongen is vanouds een gastvrij oord: koningen en keizers hebben er in het verleden gelogeed. Men denke slechts aan de koning-stadhouder Willem III in de 17de eeuw en aan de Duitse keizer Wilhelm II, die er van november 1918 tot mei 1920 verbleef. Sinds 1977 is het huis voor het publiek opengesteld en ontvangt men er ongeveer 30.000 bezoekers per jaar, weliswaar voor niet meer dan enige uren, maar toch: welkom is iedereen!

Dit jaar zijn er gedurende de maand april een groot aantal wel héél bijzondere gasten: beren ! Teddyberen, knuffelberen, troetelberen, oude versleten lievelingsberen en nieuwe modieuze showberen, grote beren en heel kleine. Iedere bezoeker mag zijn of haar beer meebrengen en te logeren geven. Het is misschien zelfs mogelijk er zelf een mooi plekje voor te zoeken als het niet druk is. Op die manier zullen de logees door het hele huis te zien zijn, van keuken tot de galerij, in de eetzaal en in de bibliotheek, op bedden en in armstoelen.

Men krijgt bij het afgeven van de beer een verklaring, waar op een nummer staat genoteerd en de dagen waarop de logé weer opgehaald kan worden. Als de beer weer opgehaald wordt krijgt hij een bewijs mee dat hij op een echt kasteel gelogeed heeft. Er is een aparte groep van prominente beren te zien: beren bekend uit de literatuur, zoals Bruintje Beer, Winnie de Poeh en Pippeloentje, beren van bekende Nederlanders als Hans Wiegel en Theo Olof, adellijke beren,

onder andere uit de familie Bentinck (de vorige eigenaars van het kasteel), de Röell-beren (de familie Röell heeft een beer in het wapen), beren van de familie Stratenus (van kasteel Broekhuizen) en de Van Tuyll-beren (Slot Zuylen).

Het is de bedoeling dat de bezoeker overal in het kasteel dierbare beren vindt. Maar ongetwijfeld is die van u de liefste! (Want niet alleen kinderen geven hun beer te logeren...)

Inlichtingen: Kasteel Amerongen, Drostestraat 20,
3958 BK Amerongen, tel. 03434-54212.

* * *

De tweede tentoonstelling van dit seizoen is een

EXPOSITIE VAN PATCHWORK QUILTS
EN
OUDE LAPPENDEKENS
IN KASTEEL AMERONGEN
van 10 tot en met 18 juni 1989

Patchwork quilts^{*} zijn gewatteerde lappendekens. Ze hebben een lange en rijke traditie die eeuwen terug gaat. In Amerika heeft deze techniek zich in de afgelopen 200 jaar tot een ware volkskunst ontwikkeld. Uit economische noodzaak werd ieder snippertje stof bewaard en verwerkt tot dekens die gevuld werden met wol, katoenbolletjes, dons of, bij bittere armoede, bladeren en mos. Tijdens de lange winteravonden werden de bovenkanten in, vaak zich herhalende patronen aan elkaar genaaid en als het weer beter werd, kwamen de vrouwen bij elkaar om de dekens gezamenlijk door te pitten (quilten).

Dit waren gezellige bijeenkomsten: na het quilten werd er gegeten met de mannen, jonge mensen hadden de kans elkaar te ontmoeten en er werden nieuwtjes, roddels en ... patronen uitgewisseld.

Ieder meisje moest op haar huwelijk 13 dekens in haar bruidskist meenemen. De bovenkanten werden in de loop der jaren genaaid en in de verlovingstijd gezamenlijk gequilt. Deze 'quilting bees', waarbij 'bee' staat voor het zoemen van de stemmen, hadden en hebben een belangrijke sociale functie in Amerika.

Hele oude Amerikaanse quilts bestaan soms uit één lap

effen stof die prachtig gequilt is; om de quiltpatronen te benadrukken worden sommige gedeelten opgevuld met koord of plukjes wol, dit heet trapunto. Niet alle quilts werden uit armoe geboren. In het rijke zuiden werden op de plantages, soms met behulp van slavinnen, prachtige geapplikeerde quilts gemaakt. Applikeren is het op elkaar naaien van lapjes. Deze techniek maakt vrijere en sierlijkere vormen mogelijk dan bij patchwork.

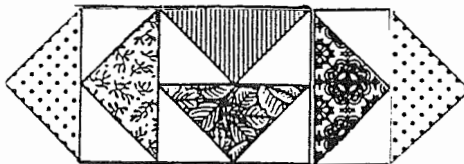
Een eigen vorm van applikatie werd in Hawaii ontwikkeld: een patroon dat geknipt is als bij een vouwblaadje wordt op een onderlap geapplikeerd. Hiervoor worden 2 kontrasterende effen stoffen gekozen. Ook Amish quilts bestaan altijd uit effen stoffen. De Amish is een grote religieuze groep in Amerika die leeft volgens haar eigen waarden en normen. Eén daarvan heeft betrekking op de stof van hun kleding. Die mag alleen effen zijn en in stemmige kleuren. Deze stoffen en kleuren worden ook in de quilts verwerkt in combinaties die vaak heel spannend zijn. De quilts zijn vaak opgebouwd uit grote vlakken. Veel nadruk ligt hierdoor op het quiltwerk met quiltmotieven die o.a. ontleend zijn aan de versieringen van hun bijbels.

In de meeste staten van Amerika vind je patchworkwinkeltjes die het hele jaar door kleurige, veelal klein bedrukte stoffen en allerlei benodigdheden voor het patchwork en quilten verkopen.

Sinds 5 jaar kan je hiervoor ook in Utrecht terecht bij de Patchworkwinkel, Lichte Gaard 3, 3511 KT Utrecht, tel. 030 - 314969 ('s maandags gesloten), die uniek is voor Nederland en zelfs voor Europa.

Dit lustrum wordt gevierd met een tentoonstelling van Patchwork quilts bijeengebracht door de Patchworkwinkel en veelal gemaakt door kursisten van de Patchworkwinkel. Deze collectie wordt aangevuld met Oude Lappendekens uit het bezit van het Openluchtmuseum te Arnhem.

* quilt wordt uitgesproken als "kwilt"



VAN DE MUZIEKCOMMISSIE.

Wintertijd, hoe zacht van temperatuur ook, betekent voor ons allerminst winterslaap. Hij geeft ons wel de adempauze, nodig om onze evaluatieve attitude recht te doen, om zaken die zijn blijven liggen extra aandacht te geven en niet in de laatste plaats om ons te oriënteren rond de nieuwe serie; dit, terwijl de tweede helft van de vorige ons nog voor de boeg ligt.

Wel, we mogen terugkijken op een goed bezochte serie. Soms té goed zelfs. De commotie-dreigingen tijdens hoogtepunten als het concert van de Amstelstrijkers met Theo Olof kennen we nu en kunnen we aan! Het blijft zaak, ook voor de medewerkers, alle bezoekers als welkome gasten te behandelen, ook onder stress-toestanden van uitvallende stroom of overstromende koffiemachines. Zolang we die problemen maar niet tot conflicten laten uitlopen en ons voor ogen houden dat elke breister wel eens een steek laat vallen (en van mij mag ze) zullen we, samen met een groot portie geduld, genieten van onze samenwerking.

** In verband met de restauratie wordt de route naar - en de toegang tot het kasteel tijdelijk verlegd. Dit wordt met bordjes in de tuin aangegeven. Getracht zal worden de verlichting in de avonduren adequaat aan te passen. **

De concerten van Roberta Alexander en het Paul-Koomen - kwintet spreken voor zich.

Daarnaast verheugt het ons u te kunnen berichten, dat wij onze activiteiten rond het "William & Mary-jaar" hopen af te sluiten met een "Kronings concert" op 22 april. De "Utrecht-Hudderfield-Combination" staat borg voor een avond met letterlijk "Music around W & M".

Op 4 juni organiseren wij op veler verzoek een lunchconcert waarvoor de contracten op dit moment nog niet afgesloten zijn. Bij gebleken belangstelling ligt het in de bedoeling deze activiteit uit te breiden. Als waardig slot van deze serie-op-hoog-niveau een optreden van Marianne Hund Davies, op 10 juni, die ons terug zal voeren naar vervlogen tijden vol barokke klank en kleur.

Gaarne tot ziens op onze concerten.

Namens de Muziekcommissie, Herman de Roode.

P.S. NODIG EENS IEMAND EXTRA UIT VOOR EEN CONCERT !

BAROK-OPERA-PASTICCIO 10 juni Kasteel Amerongen

Tijdens de extra uitvoering in de concertserie van het Kasteel op 10 juni, zal op een verrassende wijze een periode uit de bloeitijd van de 18de eeuwse Italiaanse opera tot leven worden gebracht. Beroemde aria's uit deze zo productieve tijd zullen gezongen worden in de daarbij passende costuums. Zonder van het podium te verdwijnen weet de zangeres zich op ongekend snelle manier te kunnen hullen in de kledij, passend bij die specifieke aria.

De zangeres, Marianne Hund Davies specialiseerde zich, na haar zangopleiding aan het Rotterdams Conservatorium, bij Andrea von Ramm te Basel in de zang- en acteertechnieken van de 17de en de 18de eeuw.

De costuums zijn ontworpen door de Argentijnse ontwerper Mario Larragnaga. Hij liet zich inspireren door de modellen uit het Victoria en Albert Museum te Londen, uit de periode, waarin de aria's gecomponeerd werden. Met gebruikmaking van een boekje uit de 18de eeuw, waarin de draak wordt gestoken met de verschillende eigenaardigheden van de primadonna's, de librettisten, zangleraren, orkestleden etc. etc., breid de zangeres de aria's aan elkaar.



Als adempauze tussen de drie bedrijven van de Opera Seria werden zgn. "Scene Buffe" (komische scenes) ingelast.

Nu nog een verklaring over het woord "pasticcio" hetgeen in het Nederlands pastei betekent. In een pastei zijn diverse ingrediënten verwerkt. Aangezien men in de 18de eeuw het fenomeen recital niet kende, fungeerde de pasticcio als zodanig. Daar werden de meest favoriete aria's samengevoegd tot een soort programma. In tegenstelling tot wat uit de opbouw van een pasticcio misschien blijkt, vormde het libretto de belangrijkste grondslag voor de opera. Goede libretti werden zelfs als hoogstaande literatuur beschouwd en als zodanig gelezen. De 18de eeuwse librettisten putten voornamelijk uit klassieke bronnen. De aria's worden begeleid op het fraai uitgevoerde clavecimbel van Rien Voskuilen, die Marianne Hund Davies uiterst vakkundig en met smaak bijstaat. Hij genoot zijn opleiding als clavecimbalist aan het Sweelinck conservatorium te Amsterdam en studeerde af als musicoloog aan de Utrechtse Universiteit. Hij speelde o.a. bij het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Kamerkoor en trad solistisch op met het Radio Kamerorkest. De hechte samenwerking van deze drie kunstenaars staat borg voor een bijzonder boeiende avond, met veel luisteren en kijken.

G.J.C. BellaarSpruyt - Becker.

PROGRAMMA

OUVERTURE

1e akte

| | | |
|-----|----------------------|-----------------|
| I | Se cerca, se dice | Leonardo Leo |
| II | Ch'io mai vi possa | G.F. Händel |
| III | Agitata da due venti | Antonio Vivaldi |

KLEINE PAUZE

2e akte

| | | |
|----|--------------------------|------------------------|
| IV | Cara Speme | G.F. Händel |
| V | Sposa son disprezzata | Antonio Vivaldi |
| VI | Gemo in un punto e fremo | Giambattista Pergolesi |

PAUZE

3e akte

| | | |
|------|---------------------------|--------------------|
| VII | Ombra cara | G.F. Händel |
| VIII | E ingrato, lo veggio | Baldassare Galuppi |
| IX | Fra sdegno e amore | Gaetano Latilla |
| X | Nel orror di notte oscura | Rinaldo da Capua |

FINE (lieto)

VAN HET BESTUUR.

In afwachting van een kandidaat die gezocht werd, hebben we zelf onderling enige vorm gegeven aan de invulling van de vacature die al enige maanden bestaat, na het vertrek van mevrouw Stratenus, maar op den duur blijkt dat teveel van het goede te zijn.

Het bestuur van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen heeft dringend behoefte aan HULP in de vorm van een SECRETARIS/NOTULIST m/v.

Misschien bevindt er zich onder onze donateurs iemand die bereid is een deel van zijn/haar vrije tijd te geven ten behoeve van het kasteel en die zich wil scharen onder de ongeveer 100 vrijwillige medewerkers bij het kasteel.

De bestuurs-vergaderingen van de Stichting Vriendenkring vinden elke laatste donderdag van de maand plaats op het kasteel, tussen 11.00 en 13.00 uur (soms korter). Indien nodig worden extra vergaderingen op (meestal) een donderdag belegd.

De beide conservatoren van Kasteel Amerongen wonen de vergaderingen ook bij.

De samenstelling van het bestuur van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is als volgt:

Voorzitter: W.A. van Ommeren, Elst

Penningmeester: J.A. Borsboom, Houten

Secretaris: v a c a n t

Lid: Jvr.Mr.J.F.V. Bosch van Rosenthal, Zeist

Mw. E.E. Pezarro-van der Horst, Amerongen

Mw. H.F. Rotgans-van Blerkom, Amerongen

Conservator: Mw. B. Zijlstra, Amerongen

D. Pezarro, Amerongen

Over bovengenoemde vacature kunt U contact opnemen met

mw. H.F. Rotgans-van Blerkom, tel. 03434 - 52319. Zij zal een afspraak met de voorzitter tot stand brengen.

DE ONDERSTE STEEN BOVEN...

Onder deze aankondiging hebben we vele malen iets verteld met betrekking tot de Restauratie en zolang er iets te vertellen valt hierover gaan we daar mee door.

Bij de bestuursvergaderingen worden de laatste ontwikkelingen van de werkzaamheden aan ons doorgegeven door de heer A. Schellevis uit Amerongen. Geen onbekende, als het om restauratie-werkzaamheden gaat. Betrokken bij de restauratie van de Cunerakerk in Rhenen; de bouwkundig tekenaar A. Schellevis werd aangesteld als opzichter bij de herbouw van de in de oorlog verwoeste Eusebiuskerk te Arnhem. Bij de restauratie van de Nieuwe Kerk in Amsterdam (in '59 begonnen) nam hij op verzoek het werk als opzichter over en een van zijn laatste opdrachten was het nieuwe Joods Historisch Museum in het synagogencomplex aan het Jonas Daniël Meijerplein. In februari '87 ging hij met pensioen, maar is nu weer bezig op Kasteel Amerongen.

De damwand rond het kasteel in de binnengracht is gesloten en het water is daar weggepompt. De kasteelfundering ligt daardoor bloot en kan nu beter bekeken worden. Er is een Provinciaal archeoloog geweest, er worden tekeningen gemaakt en foto's genomen. In de blubber komen allerlei zaken tevoorschijn en wat er gevonden wordt, wordt uiteraard zorgvuldig bekeken en bewaard. Er zal een vitrine opgesteld worden, waarin de gevonden scherven en onderdelen tentoongesteld worden voor de bezoeker. Voor de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek was Kasteel Amerongen niet interessant...men verwachtte geen spectaculaire vondsten, die zijn er ook niet geweest, tot nu toe.. Het mooie buitenaanzicht van het kasteel gaat nu grotendeels schuil achter de stijgers, die langzaam maar zeker hoger en hoger komen. De bouwvallers keken hun ogen uit, toen zij na het wat saaie onderhuis bij de verdieping aankwamen!! Het kasteel zal binnenkort een totale overkapping over het dak krijgen. Twee facetten van de restauratie worden gelijktijdig ter hand genomen: schoorstenen en dak en de dubbele brug. Een tijdelijke toegang aan de noordkant in één van de vensters zal gerealiseerd worden. Buiten werden ingerotte en dode bomen gerooid, het hout zal bij de restauratie gebruikt kunnen worden. Kasteel Amerongen bedruipt zichzelf bij de restauratie!!!

UIT HET LOGBOEK VAN 't WINKELTJE - 1988.

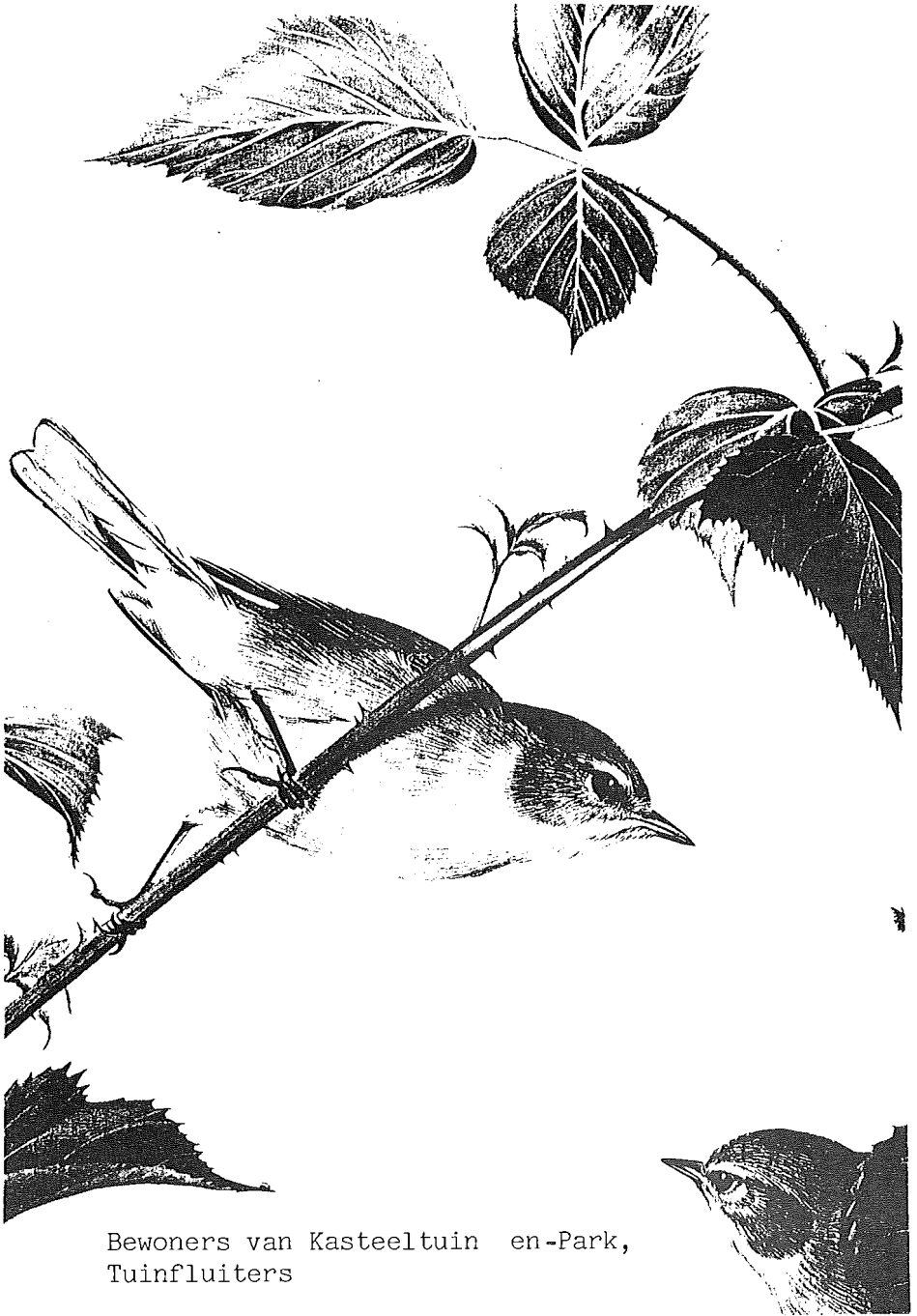
Een gevarieerd gezelschap, zoals U zich kunt voorstellen dat de bezoekers van kasteel, tuin en winkeltje zijn, is in een bonte parade voorbij gekomen langs de toonbank, waarachter de vrijwillige verkopers(sters) elkaar ochtenden en middagen - de weekeinden inclusief - aflosten om het nieuwsgierige publiek te woord te staan, aan te moedigen, informatie te geven of soms alleen maar even wat met ze te babbelen. Hoogtijdagen zijn er geweest, waarbij ze het werk in het Winkeltje met z'n vieren nauwelijks aankonden, zoals op de zondag dat de AVRO met Ontdek-je-plekje op het kasteel was. Er was muziek in huis, overal een gezellige drukte, kortom "een Dolle Dag" werd in het Logboek geschreven.

De vrijwilligers die helpen in het Winkeltje, hebben vanaf het begin een schrift aangelegd, waarin alle voorkomende zaken van belang (en ook van niet-belang) genoteerd konden worden. Het is gebleken dat dat als eerste klas communicatie middel dienst heeft gedaan.

Als je nooit eerder in een winkel hebt gestaan dan valt 't in het begin niet mee: te letten op de "klanten", geen fouten maken met rekenen. Een telmachine kwam goed van pas maar ook dat was even wennen. "Hoe bevestigen we een nieuwe telstrook op de telmachine?" werd er via het boek gevraagd. "Plakband is een crime!", lees je even verderop, maar ook: "straks graag rozeblaadjes bewaren voor potpourri! De voorraad moet ook telkens aangevuld en nagekeken worden. De volgende noodkreet luidde: "de lavendelzakjes zijn op!" Een paar zakjes zaad zijn verdwenen".

Door bezoekers werd gevraagd om een plattegrond van de tuin met namen van rozen en border-vaste-planten. De antwoorden flitsen door het boek: "wordt aan gewerkt ..." en "ligt op de toonbank".

Het is ook wel eens saai in een winkel zonder klanten en ondanks het kacheltje kan het er koud zijn. De tijd wordt dan echt uitgezeten, en omdat er niets gebeurt ontstaan de mooiste verhalen in het logboek ... Een enkele keer wordt de eenzaamheid wat verzacht door koffie van de VVV-buren of door verkoop aan eigen "personeel" Dit was in mei. In augustus is er meer werk aan de winkel: "reuze middag gehad, enorm verkocht!!" en dit: "Enige malen complimenten! gekregen over de bouquets in het Kasteel!.



Bewoners van Kasteeltuin en-Park,
Tuinfluiters



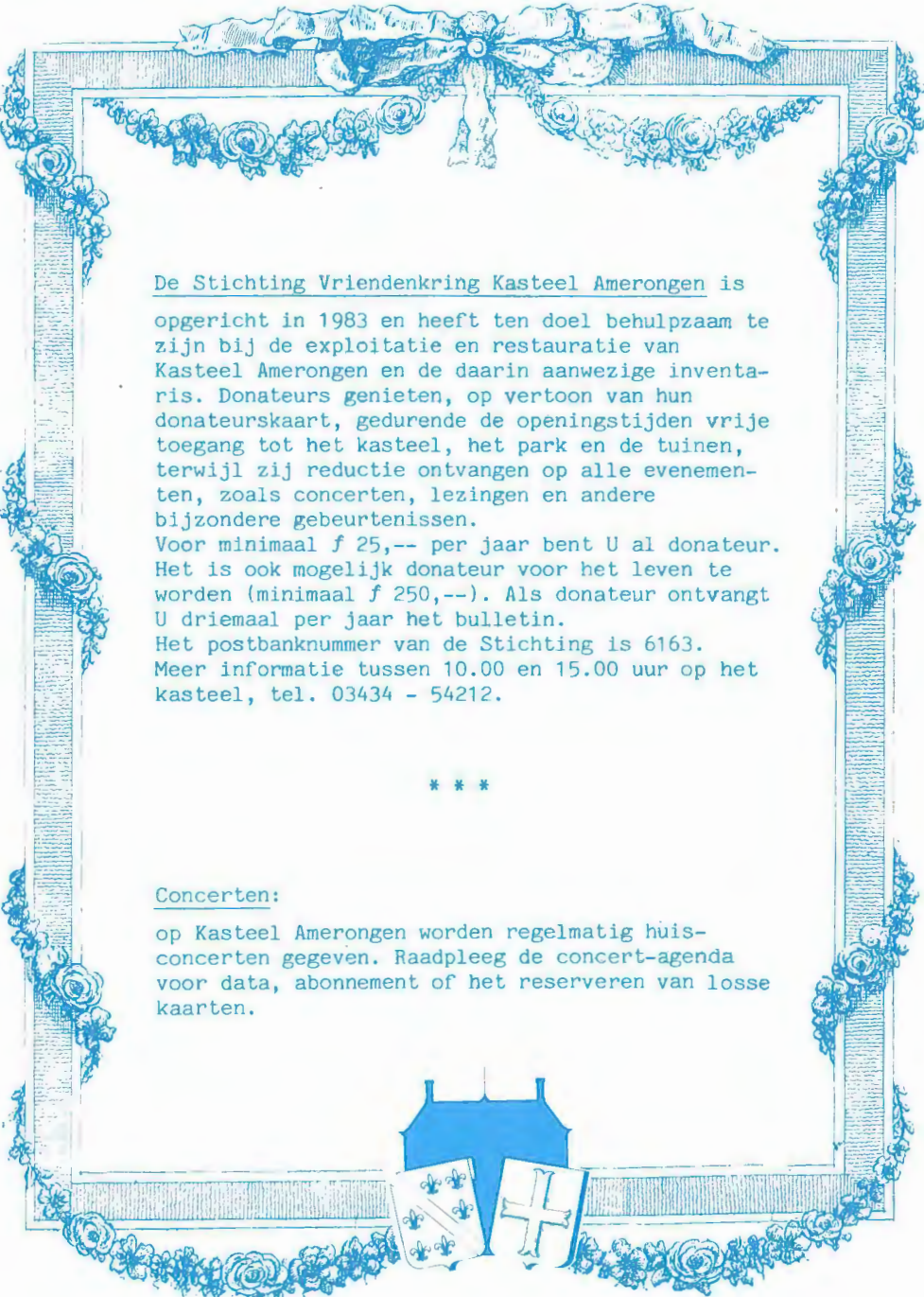
Drukkerij voor:
Handels-, Familie- en
Verenigingsdrukwerk

Amersfoortseweg 47 A+B - 3941 EK DOORN - Telefoon 03430-16336

Aannemersbedrijf
M. Kleinveld en Zn. B.V.

Rijnstraat 1
3958 BE Amerongen
tel: 03434 - 51756
54208

Ook voor hout- en plaatmateriaal



De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam te zijn bij de exploitatie en restauratie van Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige inventaris. Donateurs genieten, op vertoon van hun donateurskaart, gedurende de openingstijden vrije toegang tot het kasteel, het park en de tuinen, terwijl zij reductie ontvangen op alle evenementen, zoals concerten, lezingen en andere bijzondere gebeurtenissen.

Voor minimaal f 25,-- per jaar bent U al donateur. Het is ook mogelijk donateur voor het leven te worden (minimaal f 250,--). Als donateur ontvangt U driemaal per jaar het bulletin.

Het postbanknummer van de Stichting is 6163. Meer informatie tussen 10.00 en 15.00 uur op het kasteel, tel. 03434 - 54212.

* * *

Concerten:

op Kasteel Amerongen worden regelmatig huisconcerten gegeven. Raadpleeg de concert-agenda voor data, abonnement of het reserveren van losse kaarten.

